

Львівська область:

**економічний
огляд**

**січень-жовтень
2015 року**

Основні тенденції розвитку економіки	3
Промисловість	4
Паливно-енергетичний комплекс	6
Транспорт	7
Сільське господарство	9
Торгівля	11
Зовнішня торгівля	12
Будівництво	13
Ринок праці	14
Доходи населення	15
Цінова ситуація	17
Грошово-кредитна ситуація	19
Сезонність та прогноз	20

У січні-жовтні 2015 року економіка області характеризувалась наступними тенденціями:

- споживча інфляція зросла до 42,5% до грудня 2014 року (у місячному вимірі вона знизилась на 3,8 в.п.);

Міжнародний валютний фонд зберіг прогноз по економіці України на поточний і наступний роки - падіння на 9% в 2015 році і зростання на 2% в 2016 році.

- випуск промислової продукції продовжує знижуватись і у порівнянні з відповідним періодом 2014 року скорочення склало 1,1%, також скорочення відбулось у жовтні відносно вересня на 2%;

- за темпами виробництва валової сільськогосподарської продукції Львівщина посідає 7-8 місце, за обсягами виробництва 15 місце серед регіонів України. Спад допущено за рахунок зменшення обсягів виробництва продукції тваринництва на 4,3% та рослинництва на 1,2%;

- темпи падіння реальної заробітної плати знизились (у річному вимірі) до 22,8%, Львівщина займає 10 місце серед областей України по цьому показнику. Підвищення мінімальних соціальних стандартів в середньому на 13% мало незначний вплив та уповільнив зниження реальної заробітної плати лише на один місяць.

СПОЖИВЧІ НАСТРОЇ В УКРАЇНІ: У ЖОВТНІ 2015 ІНДЕКС СКЛАВ 47,9

У жовтні 2015 року **індекс споживчих настроїв (ІСН)** склав 47,9, що на 0,9п. вище показника вересня.

Індекс поточного становища (ІПС) збільшився на 5,9п. до значення 42,6. Складові цього індексу змінилися наступним чином:

індекс поточного особистого матеріального становища (x1) збільшився на 9п. та дорівнює 33,6;

індекс доцільності роботи великі покупки (x5) збільшився на 2,7п. до значення 51,5.

Індекс економічних очікувань (ІЕО) зменшився на 2,5п. та дорівнює 51,4. Складові цього індексу змінилися наступним чином:

індекс очікуваних змін особистого матеріального становища (x2) зменшився на 2,8п. та дорівнює 45,2;

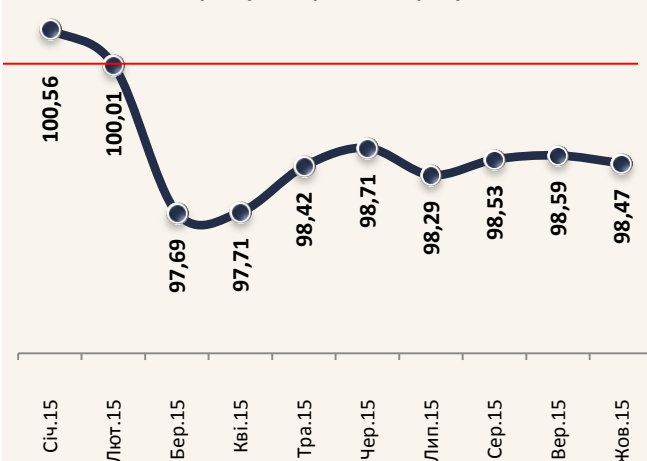
індекс очікуваного розвитку економіки країни впродовж найближчого року (x3) становить 41,6 що на 3,8п. нижче ніж у вересні;

індекс очікуваного розвитку економіки країни впродовж найближчих п'яти років (x4) майже не змінився та дорівнює 67,5, що на 0,9п. менше за вересневий показник.

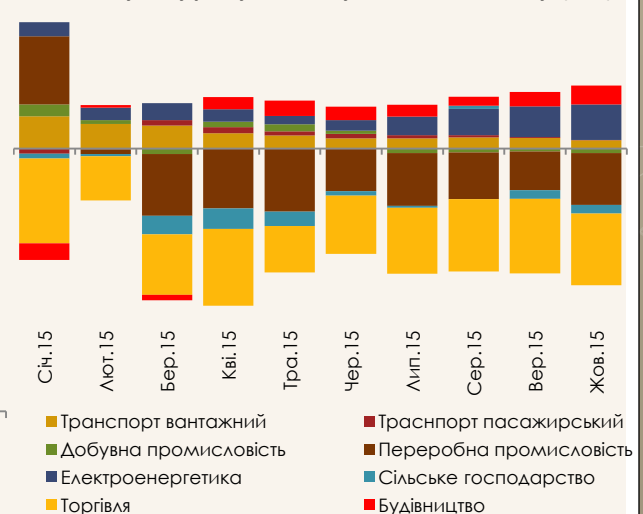
У жовтні дещо покращились очікування українців щодо можливого безробіття: **індекс очікуваної динаміки безробіття** знизився на 1,5п. та дорівнює 147,2. Разом з тим, на 0,9п. зменшився **індекс інфляційних очікувань** – у жовтні цей показник склав 186.

Покращились очікування українців щодо курсу гривні впродовж найближчих трьох місяців: **індекс девальваційних очікувань** зменшився на 1,9п. до значення 143,4.

Динаміка зведеного індексу виробництва товарів і послуг за 10 місяців 2015 року, у % до відповідного періоду попереднього року

Внески галузей у річну динаміку зведеного індексу, (в.п.)

Випуск промислової продукції продовжує знижуватись і у порівнянні з відповідним періодом 2014 року скорочення склало 1,1%, також скорочення відбулось у жовтні відносно вересня на 2%.

Скоротили обсяги підприємства переробної промисловості на 5,1%, наростили обсяги підприємства з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря на 19,1%, добувної промисловості і розроблення кар'єрів – на 2,4%.

Понад 30% всієї промислової продукції області формує **виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів**. На підприємствах цієї галузі випуск продукції зріс у порівнянні з попереднім місяцем на 16,4%, а зниження у порівнянні з відповідним періодом попереднього року складає 2,8%.

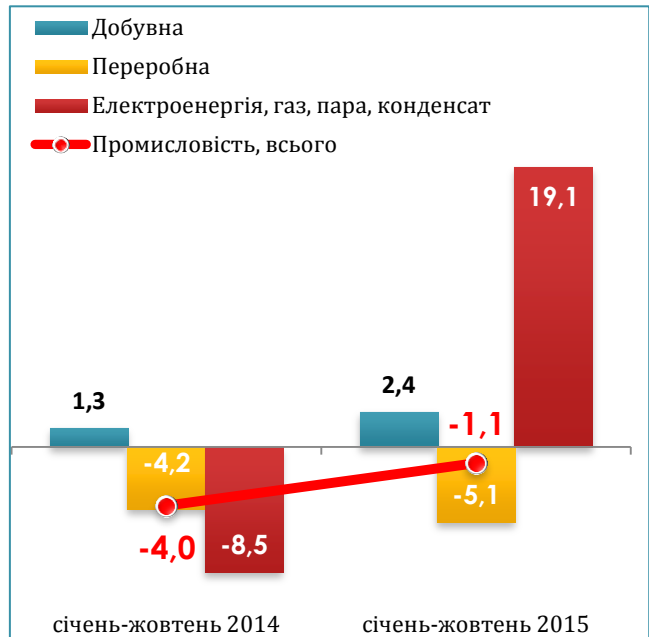
Негативний вплив на розвиток харчової промисловості мало зменшення обсягів виробництва основних підприємств галузі, зокрема ТОВ «Яблуневий Дар», ПрАТ «Галичина», а також повна зупинка Жидачівського сирзаводу.

Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність, що складає понад 12% усієї продукції переробної промисловості, дещо уповільнило темп скорочення виробництва (-10,2% до відповідного періоду попереднього року). Найбільше на зниження цього показника вплинуло перебування у процесі банкрутства ПАТ «Жидачівський целюлозно-паперовий комбінат», а також зменшення виробництва дерев'яних меблів для офісів (-64,3% до відповідного показника попереднього року).

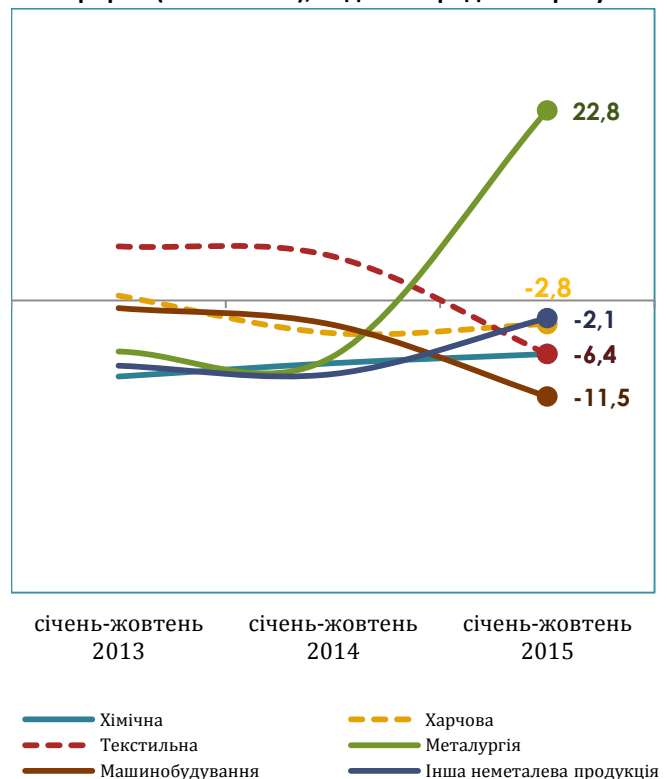
Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції, також характеризується зниженням виробництва (-2,4% до вересня 2015 і -2,1% до відповідного періоду 2014 року). Пожвавлення й надалі спостерігається лише у виробництві вікон та дверей і бетонних розчинів (ПАТ «Миколаївцемент»), що пояснюється збільшенням обсягів будівельно-монтажних робіт.

Промисловість

Темп зростання (зниження) галузей промислового виробництва, % до відповідного періоду попереднього року

Динаміка галузей переробної промисловості, приріст (зменшення), % до попереднього року

В галузі машинобудування продовжує зберігатись негативна динаміка виробництва -11,5% до відповідного періоду попереднього року. Пожвавлення спостерігається лише у виробництві вантажопідіймачів та пневматичних конвеєрів.

У **легкій промисловості** темпи зниження випуску продукції знову прискорились і складають 6,4% до відповідного періоду попереднього року.

Значно прискорився темп зниження і у виробництві **хімічних речовин і хімічної продукції** (-12,3% до попереднього місяця і -27,5% до відповідного періоду попереднього року), причиною менш інтенсивного використання потужностей підприємств області є дефіцит газу та зростання цін на нього.

Зростання обсягів промислового виробництва відбулося на підприємствах **металургійного** (на 22,8%) та **фармацевтичного** (на 10,5%) виробництва.

У металургії зростання пов'язане із виробництвом котлів центрального опалення на ТОВ «Бродівський механічний завод» і загалом складає 950,5% у порівнянні з відповідним періодом попереднього року.

Вплив на позитивну динаміку у виробництві фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів забезпечили такі підприємства, як АТВТ «Галичфарм», ДП «Фарматрейд» та ТОВ «Фарма лайф», що зосередили свою увагу на виробництві препаратів для імпортозаміщення.

Реальний сектор економіки працює з суттєвими труднощами

Основні причини зниження обсягів виробництва у переробній промисловості:

- зменшення обсягів поставок готової продукції у східні області країни та АР Крим;
- зростання цін на газ, що стало причиною згорання виробництва або переведення підприємств на менш інтенсивне використання потужностей;
- обмежений доступ до кредитних ресурсів через високі відсоткові ставки комерційних банків, особливо на довгостроковий період для технічного переозброєння;
- запровадження додаткового мита на імпорту сировину та комплектуючі вироби, українських аналогів яких не існує.

Покращенню ситуації у галузі промисловості сприяє реалізація ряду проектів, зокрема:

1. В рамках виконання Меморандуму з Укроборонпромом залучено до співпраці з Львівським бронетанковим заводом:

- ТзОВ «Компанія ВЕЕМ-Металавтопром»;
- ТОВ «ЕН СІ Інжиніринг»;
- СП ТзОВ «Сферос-Електрон»;
- ТОВ «ДМЗ «Карпати»;
- МКП «Метал»;
- ТзОВ «Інтертеп»;
- ПАТ «Конвеєр».

2. Розвивається транспортне машинобудування. 12 жовтня 2015 року КП «Київпастрас» уклало договір з «Електронтранс» на поставку 7 сучасних 30-метрових низькопідлогових трамваїв загальною вартістю 183,8 млн. грн. На сьогодні перший трамвай вже передано місту Київ для проходження випробувань.

Добувна промисловість й надалі утримує незначний приріст у 2,4% після тривалого падіння.

У січні-жовтні 2015 року видобуто 950,2 тис.т кам'яного вугілля (+1,1%), 115,8 тис.т сирової нафти (+12,1%), 870,3 тис.м³ природних пісків (+25,6%).

На підприємствах з **постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря** індекс промислового виробництва складає 119,1%.

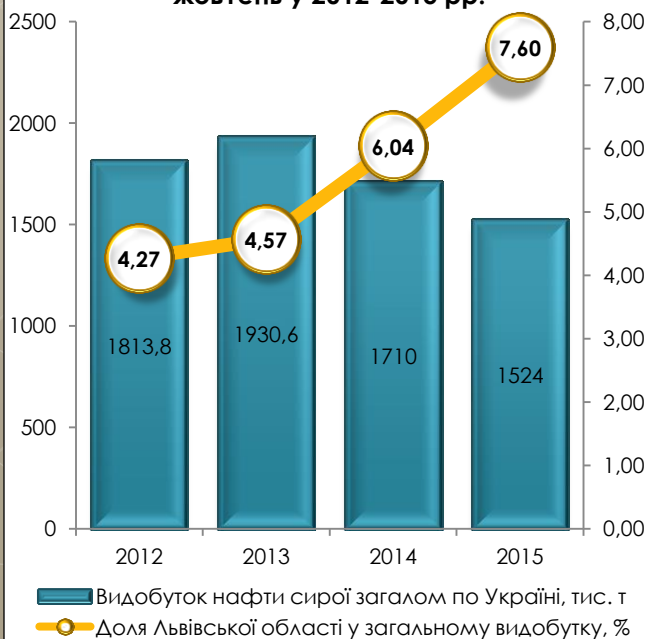
Приріст у постачанні електроенергії складає 29,6% та сягнув 2449,5 млн. кВт. годин.

Постачання пари та гарячої води (теплоенергія, вироблена і відпущена) має натомість зниження у порівнянні з відповідним періодом попереднього року на 6,7% і складає 2076,7 тис.Гкал, але порівняно з вереснем приріст складає 150% у зв'язку з початком

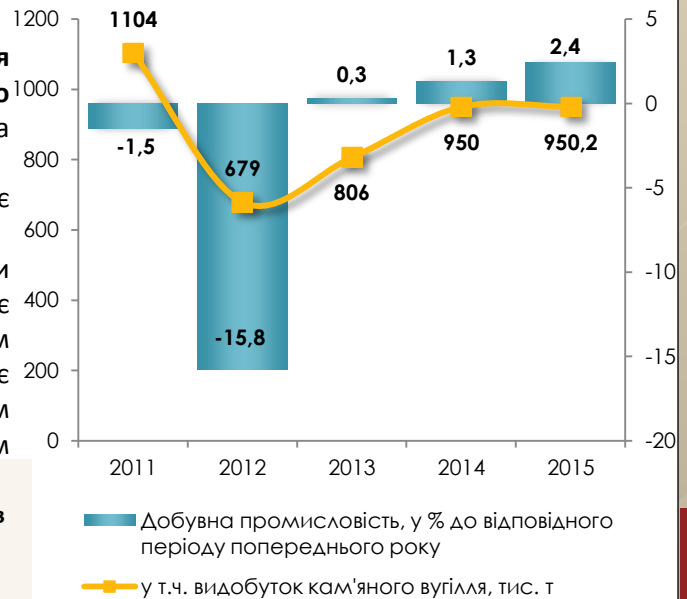
Залишки енергетичних матеріалів та продуктів перероблення нафти у споживачів та постачальників Львівської області на 1.11.2015

Вугілля кам'яне	312,4 тис. т
Нафта сира, включаючи газовий конденсат	8,3 тис. т
Бензин моторний	7,5 тис. т
Газойлі (паливо дизельне)	9,8 тис. т
Мазути топкові важкі	4,3 тис. т

Видобуток сирової нафти за січень-жовтень у 2012-2015 рр.

Динаміка добувної промисловості за 2011-2015 роки (підсумок за січень-жовтень)

Питання **енергозбереження та енергоефективності** у 2015 році стало одним з пріоритетних, зважаючи на підвищення тарифів на газ та електроенергію.

Упродовж 2015 року за обласною програмою з енергозбереження видано 4207 кредитів на загальну суму 83,9 млн. грн. З обласного бюджету уже відшкодовано 3,7 млн. грн. Загалом до кінця 2015 року на реалізацію програми передбачено 6,25 млн. грн.

З метою реалізації комплексних проектів з енергозбереження у багатоквартирних будинках доцільно запровадити механізм відшкодування відсоткової ставки за кредитами на енергозбереження для ОСББ. Відповідні зміни були внесені у Програму енергозбереження для населення ще у 2014 році, однак не реалізовувались через відсутність фінансування. Тому, необхідним є під час формування показників обласного бюджету на 2016 рік врахувати потребу в коштах для відшкодування відсоткової ставки за кредитами на енергозбереження для ОСББ.

В січні-жовтні 2015 року послугами пасажирського транспорту скористалось 227,9 млн. пасажирів або 99,4% від минулорічного обсягу. І надалі всі види пасажирського транспорту окрім автотранспорту, утримують позитивну динаміку як пасажирообороту, так і кількості перевезених пасажирів.

Автомобільний транспорт утримує частку в загальних пасажирських перевезеннях понад 55%. Послугами автомобільного транспорту скористалися 128,4 млн. пасажирів, це на 9,6% менше, ніж у січні-жовтні 2014р., що зумовлено зростанням цін на перевезення.

Електротранспортом, що представлений лише у м. Львові, перевезено 73,5 млн. пасажирів (на 17,9% більше, ніж у січні-жовтні 2014р.), зокрема **тролейбусами** перевезено 24,1 млн. осіб (на 11,1% більше), **трамваями** – 49,4 млн. осіб (на 21,5% більше). Частка електротранспорту в загальному обсязі перевезення пасажирів складає понад 30% і надалі показує позитивну динаміку (у 2014 році – 27%).

Залізничним транспортом відправлено 26 млн. пасажирів, що на 4,8% більше обсягу січня-жовтня 2014р. У загальному обсязі перевезення пасажирів, частка залізничного транспорту складає понад 10%. Пасажирооборот зріс на 7,6%.

Авіаперевезеннями у жовтні скористалось 47,2 тис. пасажирів: 35,9 тис. пасажирів (76%) на міжнародних та 11,3 тис. осіб (24%) на внутрішніх напрямках. У порівнянні з показником аналогічного періоду минулого року (43,3 тис. пас.) пасажиропотік зріс на 9,0%. Найпопулярнішими напрямками за пасажиропотоком стали Бориспіль, Стамбул (SAW, IST), Хургада, Варшава та Анталія.

Кількість рейсів виконаних у жовтні 2015р. з/до ДП «МА «Львів» ім. Данила Галицького» склала 631: 490 (78%) міжнародних і 141 (22%) внутрішніх.

Найпопулярнішими серед пасажирів авіакомпаніями у жовтні 2015 р. були МАУ, Ютейр Україна, LOT, Pegasus Airlines та Lufthansa. Найбільше рейсів було здійснено наступними авіакомпаніями: МАУ, LOT, Ютэйр Россия, Lufthansa і Austrian Airlines.

Бескидський тунель у Карпатах запрацює восени 2017 року

Бескидський тунель у Карпатах проходить тунель паралельно іншому тунелю, діючому, який побудували понад 130 років тому. Відстань між цими тунелями всього 30 метрів, тому під час щоденних підривних робіт у новому Бескидському тунелі, фахівці та спеціальна комп'ютерна техніка перевіряють стан старого, а вже тільки після того дають дозвіл на проїзд потягів.

Спеціальні підривні роботи ведуться згідно узгодженого з "Укрзалізницею" графіку. В основному підривні роботи ведуться до 6 разів на добу.

На відміну від старого, новий тунель матиме дві колії, що збільшить пропускні можливості, тобто потягам не потрібно буде чекати черги з тієї чи іншої сторони, як відбувається зараз. Два потяги йтимуть у тунелі одночасно. Для цього спеціалісти встановлять всі потрібні комунікації та інфраструктуру зсередини і ззовні - від камер відеонагляду, до витяжки та датчиків загазованості повітря.

Після закінчення робіт, довжина тунелю становитиме 1,764 км, ширина – 10,5 м, висота – 8,5 м.

У будівництві задіяно близько 300 робітників. Ціна проекту будівництва Бескидського тунелю становить 102 млн. євро і вона не змінювалась протягом останніх двох років.

Гарантія експлуатації тунелю - мінімум 100 років. Старий одноколіїний тунель, хоч і аварійний, але ефективно експлуатується майже 130 років.

Наразі завершують проривати залізничний тунель. Із майже 1800 метрів залишилося вирити 70 метрів на території нашої області.

Вантажооборот підприємств транспорту становив 8614,6 млн. ткм і порівняно з січнем-жовтнем 2014р. збільшився на 3,1%. Загалом у цьому періоді перевезено 11,1 млн. т вантажів, що на 4,4% більше обсягу відповідного періоду попереднього року.

Автомобільний транспорт й надалі утримує частку в 70% у перевезеннях вантажів. Так, у поточному періоді перевезено 7848,3 тис. т вантажів, що на 1,7% більше обсягу січня-жовтня 2014р, вантажооборот зменшився на 6,3% і становив 2900,8 млн. ткм.

Залізничним транспортом відправлено 3283,0 тис. т вантажів, що на 11,5% більше, ніж у січні-жовтні 2014р. Відправлення залізної і марганцевої руди зросли у 2 рази, коксу – на 1,3%, зерна і продуктів перемолу – на 30,8%, кам'яного вугілля – на 3,4%, лісових вантажів – на 3,9%. Натомість, відправлення брухту чорних металів зменшилися на 17,8%, цементу – на 5,7%, чорних металів – на 20%, нафти і нафтопродуктів – на 1,9%.

Вантажні перевезення **авіатранспортом** займають в загальному обсязі вантажних перевезень не більше 6 тисячних % і загалом за січень-жовтень 2015 року було перевезено 67,1т пошти і вантажів, що менше на 55,5% ніж у відповідному періоді попереднього року.

Проект нового поштово-логістичного центру

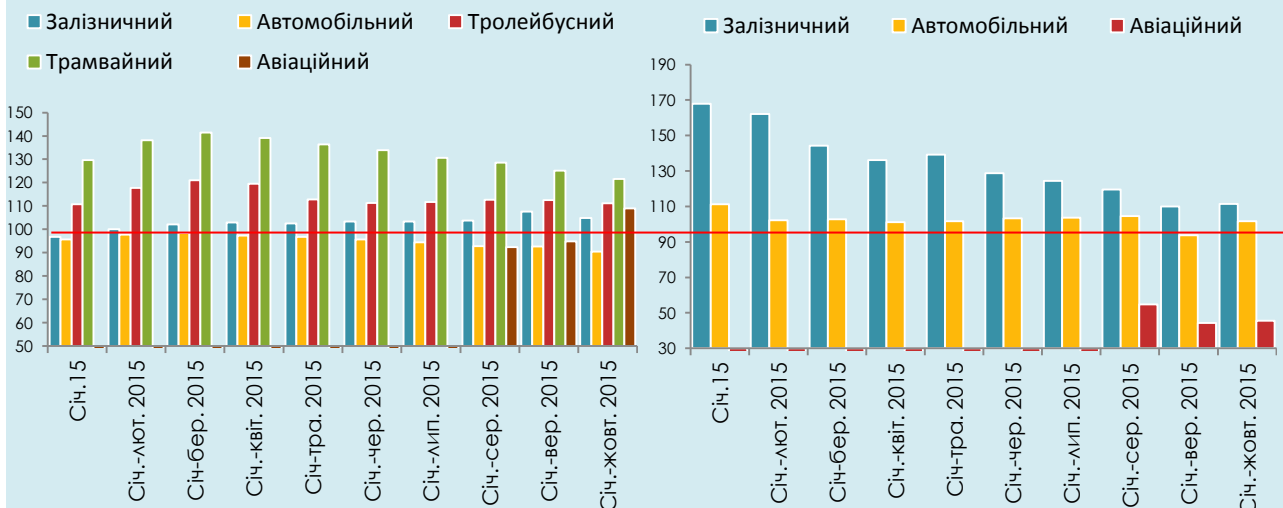
У приміщенні Львівської дирекції «Укрпошти» відбулася нарада, на якій розглянуто проект будівництва поштово-логістичного центру із сортування. Майбутній термінал має обслуговувати 8 областей і дасть можливість істотно скоротити терміни доставки кореспонденції та вантажів, зменшити витрати на перевезення пошти, оптимізувати мережу логістики в зоні обслуговування.

Вартість проекту становить декілька мільйонів євро, тому буде розглядатись можливість залучення міжнародно-технічної допомоги.

Планується, що це буде сортувальна лінія європейського зразка, сучасна та максимально комп'ютеризована, яка б також могла стати своєрідним центром сортування та передавання пошти для наших сусідів з Європи.

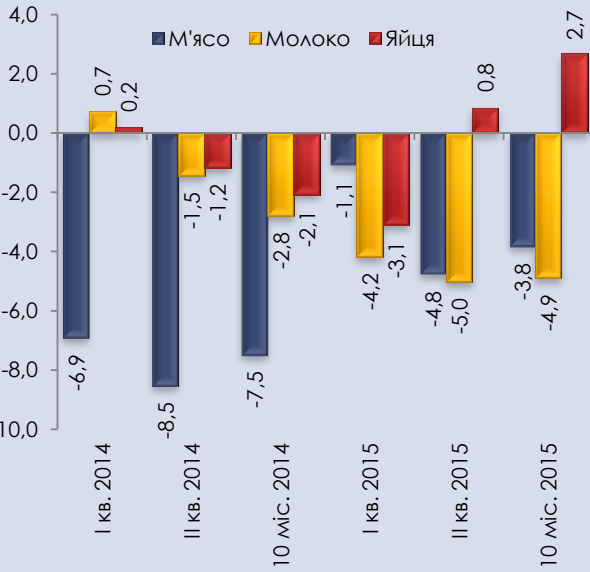
Перевезення осіб, % до відповідного періоду попереднього року

Перевезення вантажів, % до відповідного періоду попереднього року

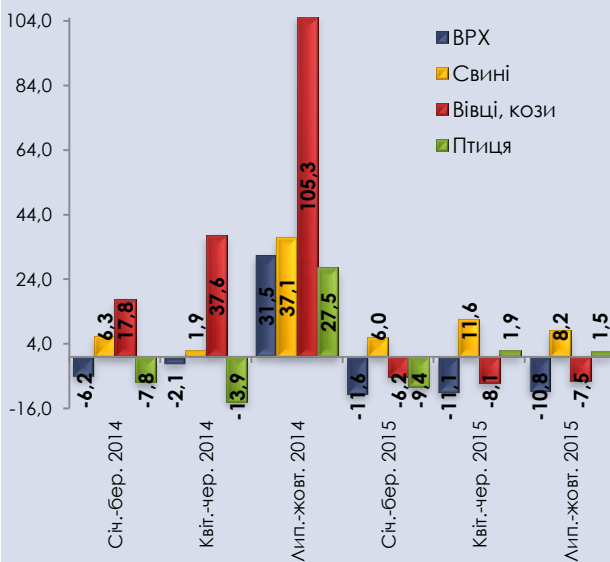

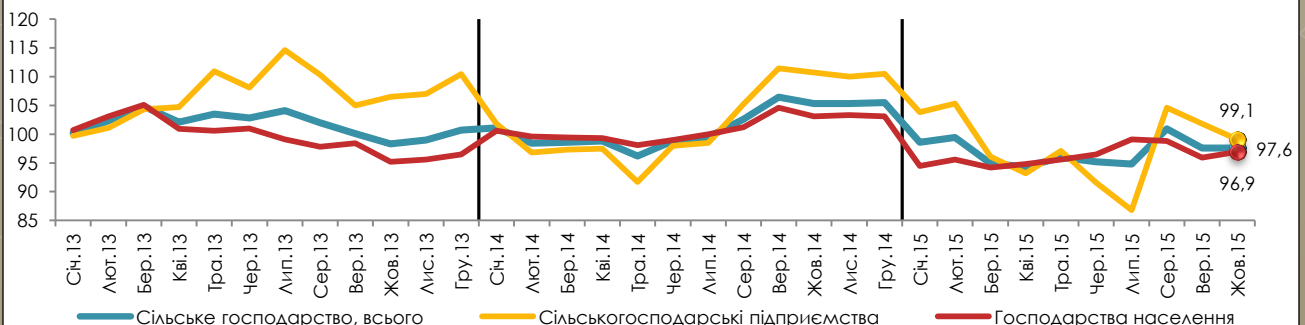
Темп зростання (зниження) виробництва основних видів продукції тваринництва, % до відповідного періоду попереднього року

Темп зростання (зниження) поголів'я худоби та птиці, % до відповідного періоду попереднього року

Динаміка індексу сільськогосподарського виробництва у Львівській області

За січень-жовтень аграріями області вироблено сільськогосподарської продукції на суму 8,0 млрд. грн., що складає 97,6% до попереднього року (по Україні – 95,6%).

За темпами виробництва валової сільськогосподарської продукції Львівщина посідає 7-8 місце, за обсягами виробництва 15 місце серед регіонів України.

Спад допущено за рахунок зменшення обсягів виробництва продукції тваринництва на 4,3% та рослинництва на 1,2%.

У господарствах населення утримується переважна більшість поголів'я тварин області, так станом на 1 жовтня 2015р. у них нараховувалось 92,4% загальної кількості великої рогатої худоби.

У структурі реалізації сільськогосподарськими підприємствами худоби та птиці на забій частка птиці всіх видів становила 53,1%, свиней – 40,8%, великої рогатої худоби – 6,1%.

Обсяг вирощування худоби та птиці в аграрних підприємствах порівняно з відповідним періодом 2014р. зменшився на 4,5%, у тому числі великої рогатої худоби – на 0,5%, птиці – на 17%, однак збільшився обсяг вирощування свиней – на 17,1%.

Індекс обсягу виробництва продукції рослинництва склав 98,8%, у тому числі у сільськогосподарських підприємствах – 101,3%, у господарствах населення – 97,5%.

Виробництво зернових культур збільшилося у сільськогосподарських підприємствах на 5,9% і становило 822,3 тис.т, у господарствах населення – відповідно на 1,2% і 467,9 тис.т. З кожного гектара обмолоченої площі господарствами усіх категорій зібрано 45,6 ц зернових культур, що на 0,1 ц менше відносно 1 листопада 2014р.

Картопля викопана господарствами області на площі 94,4 тис.га, або 99,9% від площі посадки. Зібрано 1620,7 тис.т картоплі, що на 5,2% менше відносно 1 листопада 2014р. Урожайність з кожного гектара становила 172 ц (на 1 листопада 2014р. 180 ц). Овочі відкритого ґрунту зібрано з площі 24,4 тис.га, що становить 97,8% від посівної площі, їх валовий збір становив 463,0 тис.т (на 0,5% більше відносно 1 листопада 2014р.), урожайність – 190 ц відносно 193 ц торік. Плодогідних культур зібрано 102,8 тис.т, що на 6,5% більше порівняно з 1 листопада 2014р. Урожайність плодогідних культур збільшилася на 0,6 ц і становила 79,7 ц з 1 га.

Основними причинами проблем сільського господарства є:

- зростання затратності виробництва (корми, електроенергія, пально-мастильні матеріали);
- зменшення попиту з боку переробної промисловості (виробництво харчових продуктів скоротилось на 2,8%) та з боку населення (реальна заробітна плата скоротилась на 23,6%), а також через зростання цін на сільськогосподарську продукцію;
- значні перешкоди розвитку експорту продукції тваринництва, зокрема діючі ставки вивізного (експортного) мита на живу худобу (в поточному році 15%) призвели до втрати інтересу виробників до експорту великої рогатої худоби та чистопородних племінних овець, в той час як внутрішній споживчий ринок не дає можливості отримувати вигідну ціну за яловичину та племінних овець.

Виходом зі скрутної ситуації на селі є створення ферм сімейного типу; розвиток органічного виробництва; розвиток мережі заготівельно-збутової кооперації. Відповідні заходи передбачені у програмі на 2016 рік.

На Львівщині наступного року почнуть вирощуватимуть малину, інші ягоди та овочі в промислових масштабах

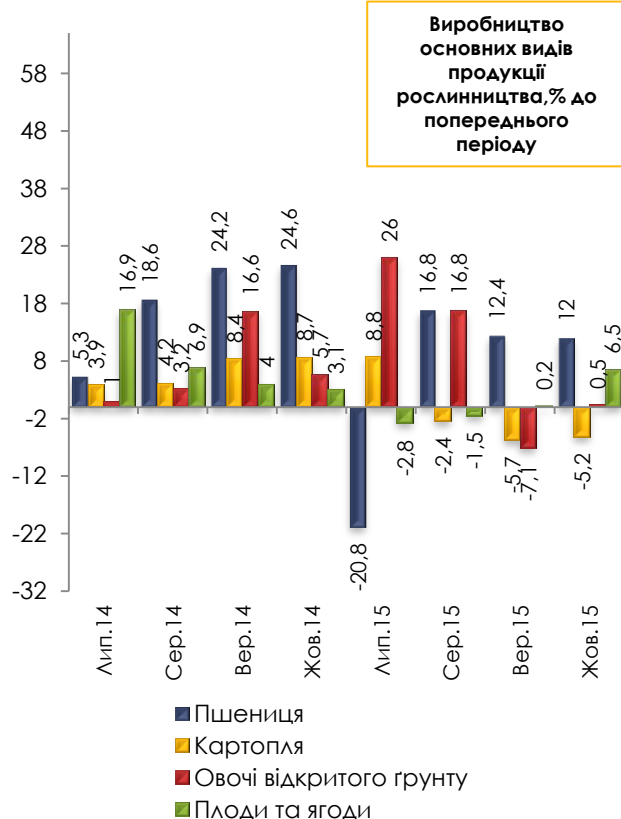
Майже 65% сільськогосподарської продукції у Львівській області виробляють дрібні селянські господарства. А в категорії виробництва молока – і 90%. Загалом в області є понад 280 тисяч особистих фермерських господарств. З них 500 запрошують взяти участь у проєкті з вирощування овочів та ягід на замовлення виробників.

Планується почати ці проєкти в чотирьох районах області. В Кам'янка-Бузькому і Жовківському будуть вирощувати овочі, у Перемишлянському і Золочівському – ягоди.

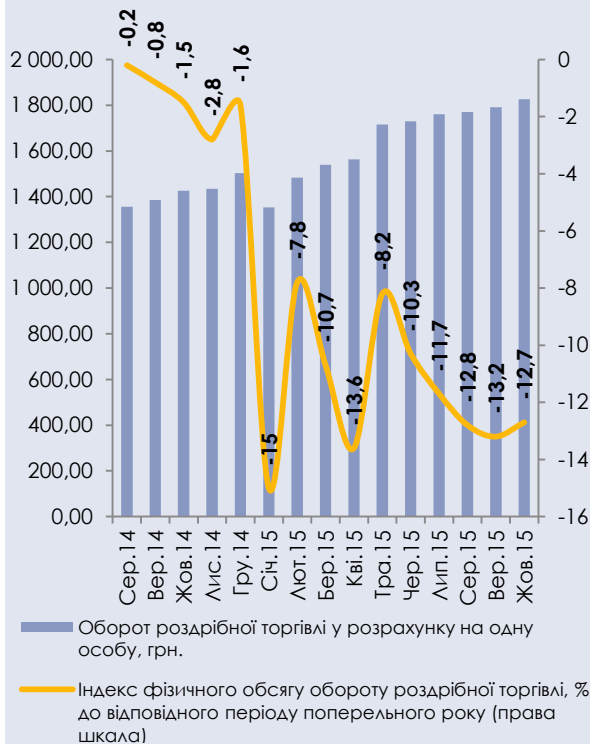
Селян, що зголосяться до участі в проєкті, будуть навчати безкоштовно як обробляти землю, коли обробляти, чим обробляти, які саджанці використовувати. Крім того, самі саджанці їм нададуть.

Кожен етап процесу будуть контролювати і якщо селянин потребуватиме допомоги, то отримуватиме її від найкращих агрономів.

Перші великі насадження малини на полях Львівщини планують уже навесні наступного року. Загалом проєкт передбачає залучення близько однієї тисячі га землі під ягідництво та овочівництво. Почнуть з 200 га, з розрахунку – 50 га на кожен анонсований район.

Оборот роздрібної торгівлі Львівської області

попередньому періоді, на 9,9% і становив 23,7 млрд. грн. Середньомісячний обсяг продажу споживчих товарів у роздрібній торгівлі області з розрахунку на одну особу становив 1826 грн. (у січні-жовтні 2014р. – 1426 грн.).

У Львівській області, як і у більшості областей України, спостерігається уповільнення темпів зниження роздрібного товарообороту, що спричинено насамперед покращенням економічних очікувань населення, яке сприяло зростанню схильності до споживання. Здебільшого це стосується доцільності робити великі покупки в очікуванні прискорення інфляційних та девальваційних процесів у кінці року.

В структурі товарообороту Львівської області значну частину займають товари імпортного походження, особливо в категорії непродовольчих товарів. Так частка імпорту у структурі продовольчих товарів складає 33%, а у структурі непродовольчих – 74%.

Обсяг обороту роздрібної торгівлі зменшився проти січня-жовтня 2014р. за порівнянними цінами на 12,7% і становив 46,3 млрд. грн. У структурі обороту роздрібної торгівлі половину обсягів (51%) становив оборот торгової мережі підприємств (юридичних осіб), 21,6% – оборот фізичних осіб-підприємців, що мають мережу поза ринками. Частка продажу товарів на ринках становила 27,4%. Обсяг роздрібного товарообороту підприємств, що здійснюють діяльність з роздрібної торгівлі, був меншим, ніж у

В цілому, основними причинами зменшення загального обсягу роздрібної торгівлі у Львівській області протягом декількох місяців є:

- високий інфляційний тиск (у січні-жовтні 2015 року зростання ІСЦ на 49,9% до відповідного періоду 2014р.);
- скорочення реальної заробітної плати (у січні-жовтні 2015 р. на 22,8% до відповідного періоду 2014 р.);
- низькі споживчі настрої домогосподарств (у жовтні 2015 індекс споживчих настроїв становив 47,9 п. проти 54,3 п. у жовтні 2014).

Темпи зниження роздрібного товарообороту по Україні*

	Найбільші темпи зниження		Найменші темпи зниження		
	січень-жовтень 2015р.	частка у структурі, 10 міс. 2015 р.	січень-жовтень 2015р.	частка у структурі, 10 міс. 2015 р.	
Луганська	-78,2	0,8	Львівська	-12,7	5,6
Донецька	-67,4	3,0	Київська	-13,0	5,2
Запорізька	-20,7	4,8	Житомирська	-13,1	2,8
Полтавська	-20,4	3,0	Волинська	-13,4	2,5
Дніпропетровська	-20,3	9,3	Тернопільська	-13,4	2,0

* За даними Державної служби статистики України

Негативними залишаються тенденції у сфері зовнішньої торгівлі. Відносно січня-вересня 2014 року експорт товарів знизився на 16,3%, імпорт – на 36,9%. Перевищення імпорту над експортом зумовило від’ємне сальдо зовнішньої торгівлі товарами у розмірі 323,7 млн. дол. США.

Зменшено експорт продуктів переробки овочів; електричних машин; деревини та виробів з деревини; меблів; паперу та картону; одягу трикотажного та текстильного.

Зменшення імпорту зумовлено скороченням поставок палива мінерального, нафти та продуктів її перегонки; паперу і картону; пластмас та полімерних матеріалів; чорних металів; електричних машин.

Частково покращити ситуацію можна шляхом подальшої диверсифікації зовнішніх ринків, чому сприятиме сформована база підприємств-експортерів, яка надіслана Мінекономрозвитку і торгівлі для розповсюдження через торговельно-економічні відділи при Посольствах нашої держави за кордоном.

Згідно з опитуванням Gfk, підприємства Львівської області не дуже впевнено виходять на ринки ЄС в порівнянні з київськими – так, в області тільки 14% підприємств вже вийшли на ринок ЄС, 29% планують це зробити у найближчі 3-4 роки, 14% - не раніше, ніж через п’ять років.

Проблемою для них залишається невідповідність європейським стандартам та пошук партнерів за кордоном.

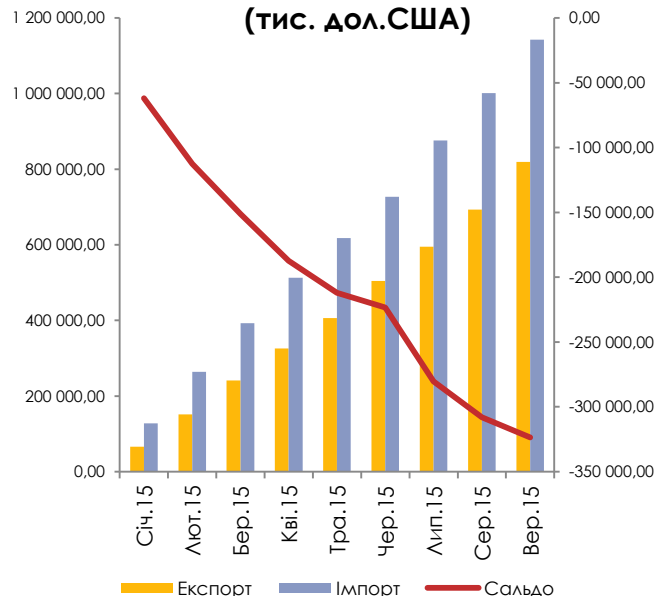
За січень-вересень 2015 року частка експорту у країни Європейського союзу становить 71% від загального експорту області, імпорту – 66,6 % від загального імпорту Львівщини.

Найбільший зовнішньоторговельний оборот область має з Польщею – 461,4 млн. дол. США, Німеччиною – 284,8 млн., Білорусією – 128,2 млн. та Чехією – 104,9 млн.

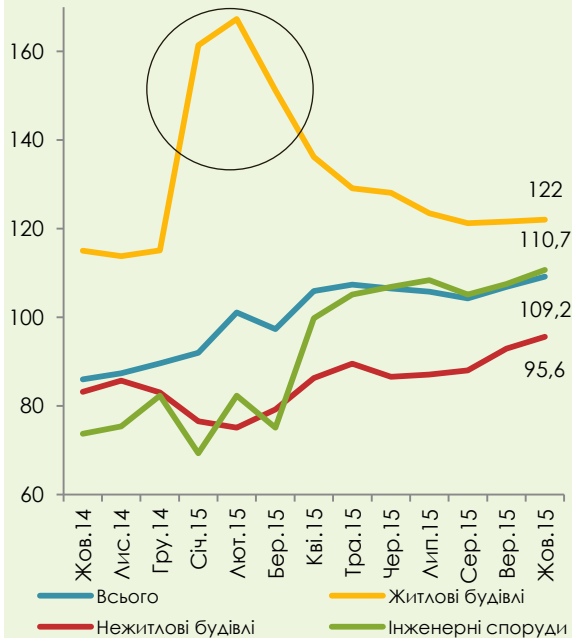
Упродовж останнього часу суттєво збільшилися об’єми поставок в Туреччину, куди експортовано товарів на суму у 25 млн. дол. США (поставки зросли у 4,5 разів), Іспанію – 17,3 млн. (в 3,5 рази), Китай – 13,3 млн. (майже в три рази), Єгипет – 10,5 млн. (11,5 разів), Саудівську Аравію – 7,3 млн. (у 2 рази), Іран – 4,2 млн. (у 25 разів), Мексику – 3,5 млн. (у 75 разів), В’єтнам – 2,8 млн. (в 6,5 разів), Таїланд – 2,7 млн. (у 50 разів), Малайзію – 2,0 млн. (в 11 разів), Індонезію – 1,2 млн. (в 22 рази).

Основними експортними товарами в ці країни є зернові культури, насіння і плоди олійних культур, жири та олії, м’ясо та електрообладнання для автомобілів.

Зовнішня торгівля товарами
(тис. дол.США)

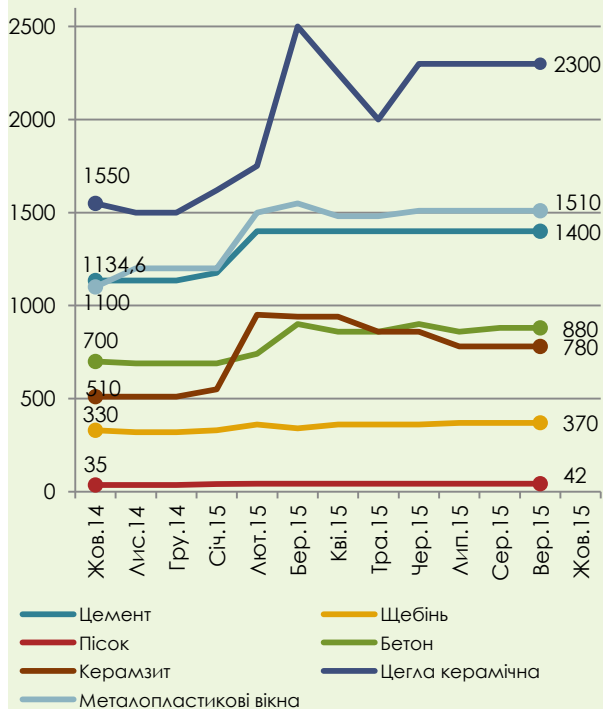

Обсяг виконаних будівельних робіт за видами, % до відповідного періоду попереднього року

*Зростання досягнуте за рахунок будівництва житлових будівель підприємствами ПАТ «Екодім», ТОВ «Бізнесвектор ДК», Корпорація «КРТ», ТОВ Ескомбуд, ТОВ «Щекада плюс», ПАТ «Галбуд».

Динаміка цін на основні будівельні матеріали, грн.*

*За даними Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України

Підприємства Львівщини за січень-жовтень 2015р. виконали будівельних робіт на 2443,3 млн. грн. Індекс будівельної продукції у порівнянні з відповідним періодом 2014р. становив 109,2%.

За видами об'єктів 39,6% обсягу будівельної продукції припало на інженерні споруди, на будівництві житлових будівель виконано майже третину від загального обсягу робіт, нежитлових будівель – 29,3%.

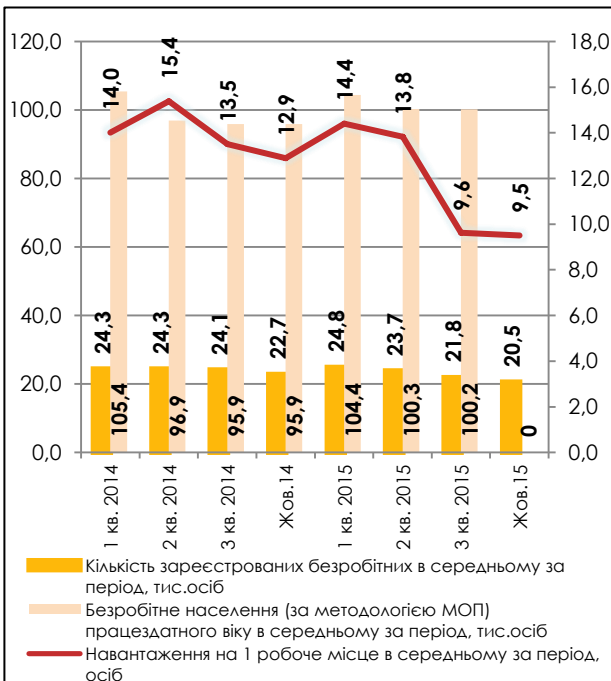
Приросту обсягу будівельних робіт досягнуто на будівництві житла (на 22%) та інженерних споруд (на 10,7%). Разом з тим, порівняно з січнем-жовтнем 2014р. скоротились обсяги робіт, виконані на будівництві нежитлових будівель (на 4,4%).

За характером будівництва обсяги робіт розподілились таким чином: роботи з нового будівництва, реконструкції та технічного переозброєння склали 83,2% від загального обсягу, роботи з капітального ремонту – 8,0%, з поточного ремонту – 8,8%.

У січні-вересні 2015 року на Львівщині прийнято в експлуатацію 685,8 тис.м2 загальної площі житла, що на 1,9% більше, ніж за відповідний період попереднього року (зважаючи, що і у відповідному періоді 2014 року відбулось зростання в 1,9 раза), а це 1702 нових житлових будинків, з них 1621 – одноквартирні, 81 – з двома і більше квартирами. Крім того, населенням збудовано 72 дачних та садових будинків загальною площею 10,0 тис.м2, що на 15,0% менше, ніж у січні-жовтні 2014р. Більш ніж дві третини введеного в експлуатацію житла збудовано у міських поселеннях – 483,7 тис.м2 загальної площі. У порівнянні з відповідним періодом 2014р. його обсяги збільшились на 6,9%. У сільській місцевості було прийнято 202,1 тис.м2, що на 8,3% менше, ніж за відповідний період попереднього року.

Значного приросту обсягів прийняття житла порівняно з відповідним періодом 2014р. досягнуто в 14 регіонах області, з них найбільше у Моршині (у 3,4 рази), Турківському (у 2,7 рази), Бродівському (у 2,6 рази), Золочівському і Дрогобицькому районах (у 1,7 рази). Разом з тим, скорочення допущено у Радехівському районі (на 75,6%), Червонограді (на 53,4%) та Кам'янка-Бузькому районі (на 45,3%).

Основні показники ринку праці

Ринок праці в Україні

Осінь традиційно вважається початком бізнес-сезону. Зазвичай на цей період припадає сплеск ділової активності та, як наслідок, поживалення на ринку праці. Проте затяжна криза відбивається на поведінці роботодавців, і у жовтні активність на ринку праці дещо знизилась. Якщо у вересні було опубліковано на 3% більше вакансій, ніж попереднього місяця, то в жовтні їхня кількість зафіксувалася на попередньому рівні.

ТОП регіонів за кількістю вакансій і резюме в жовтні не змінився. Традиційно більше за все пропозицій у столиці, на другому місці — Дніпропетровська область, на третьому — Харківська, Львівська й Одеська області відповідно на 4 та 5 місцях. За минулий місяць збільшили свою активність роботодавці переважно західних регіонів. Лідерами за приростом вакансій є Рівненська, Чернігівська, Закарпатська, Івано-Франківська і Вінницька області. Лідерами за кількістю пропозицій, як і раніше, є продажі, інформаційні технології, маркетинг і реклама, адміністративний персонал.

Ситуація на ринку праці Львівської області року характеризується наступними тенденціями:

- рівень зареєстрованого безробіття понизився до показника 1,3%, чисельність безробітних знизилась на 4,6%,

до 20475 осіб, з них:

- жінки – 13186 (64,4%);
- молодь – 9767 (47,7%).

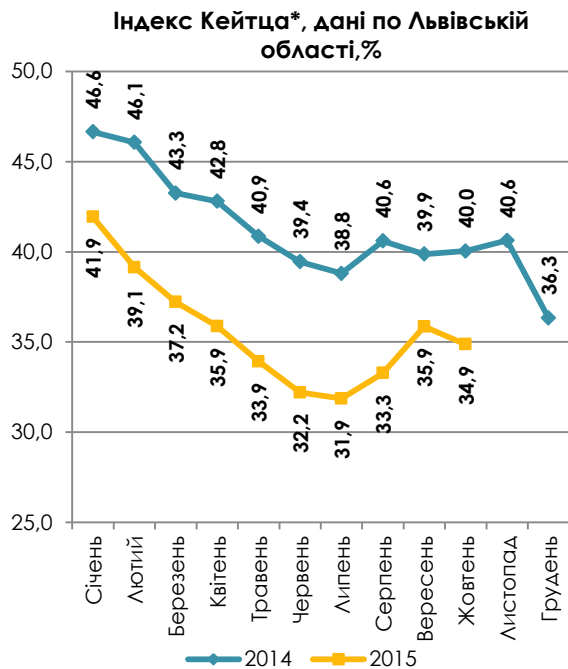
• навантаження незайнятих громадян на одне вільне робоче місце складає 9,5 осіб. Збільшення попиту на робочу силу на зареєстрованому ринку праці зафіксували 10 із 28 центрів зайнятості області, зокрема у Новороздільському МЦЗ на 112,5%, Мостиському РЦЗ – 87,5%, Стебницькому МЦЗ – 61,5%. В той же час у Городоцькому РЦЗ вакансії зменшилися на 72,5%, Жовківському РЦЗ – 64%, Бродівському РЦЗ – 57,1%, Миколаївському РЦЗ – 49,3%.

Тільки у Мостиському, Кам'яно-Бузькому РЦЗ та Львівському МЦЗ кількість претендентів на 1 вакансію не перевищувало середній показник по області, загалом навантаження коливається від 3,7 осіб у Львівському МЦЗ до 89 осіб – у Моршинському МЦЗ.

Протягом січня-жовтня 2015 року роботодавці проінформували обласну службу зайнятості про заплановане масове вивільнення 19,1 тис. працівників, що більше у порівнянні з попереднім місяцем на 3,2 тис осіб та більше на 12,8 тис. осіб у порівнянні з відповідним періодом попереднього року.

Серед осіб, попереджених про вивільнення, 51,5% становили працівники сфери державного управління та обов'язкового соціального страхування, 19,5% - працівники сфери охорони здоров'я та надання соціальної допомоги, 6,7% - працівники освіти.

Найбільше додаткових повідомлень про масове вивільнення отримало Львівський МЦЗ (+1974, з них 1246 працівники підприємств Держсанепідемслужби України) та Трускавецький МЦЗ (+754, усі попереджені працівники з ПрАТ «Трускавецькурорт»).

Індекс Кейтца, який відображає рівень соціального захисту населення, у жовтні складає 34,9%. Підвищення соціальних стандартів, зокрема і мінімальної заробітної плати на 160 грн., як і очіувалось, не мало довготривалого впливу на індекс однак наразі індекс не сягнув мінімального рівня 2015 року, але і не зріс до мінімального рівня 2014 року.

*Індекс Кейтца – співвідношення розміру мінімальної заробітної плати і середньої заробітної плати на одного штатного працівника (у країнах Західної Європи органи управління використовують як один із показників ефективності подолання бідності). Рекомендоване значення цього показника Міжнародною організацією праці становить 50%, а Європейським Союзом – 60%.

На кінець серпня у Львівській області налічується 99 підприємств (економічно активні та такі, що до них застосовуються процедури по відновленню платоспроможності), що мають **заборгованість по виплаті заробітної плати** на загальну суму 70374,7 тис. грн. З них 23 є такими, щодо яких реалізуються процедури відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом.

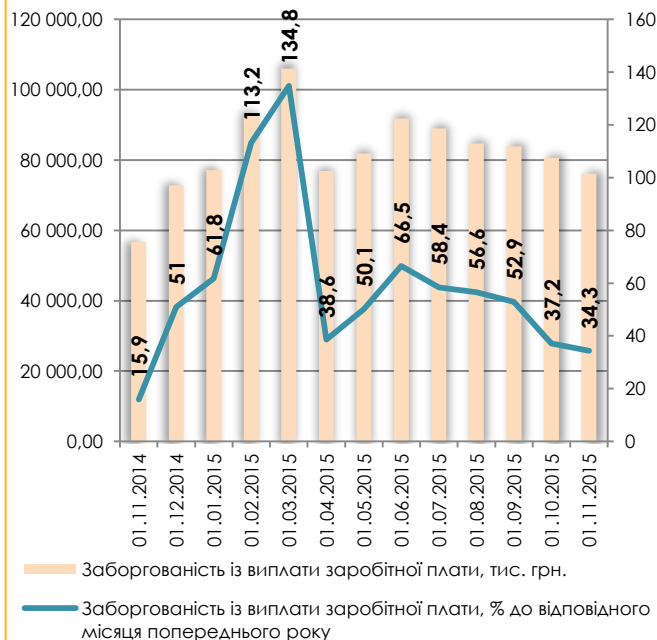
Найбільшими боржниками є ПАТ «Львівська вугільна компанія» та ПАТ «Жидачівський целюлозно-паперовий комбінат», сума заборгованостей по заробітній платі яких складає понад 40% або 30845,1 тис. грн. і заборгованість цих підприємств зростає щомісяця.

Сума несплаченої заробітної плати продовжує зменшуватись у відношенні місяць до місяця, так заборгованість станом на 01.10.15 склала 76156,3 тис. грн. (134,3% до 01.10.14 або -5,5% до 01.09.15). З цієї суми 32,5% заборгованість економічно активних підприємств, 59,5% – підприємств-банкрутів, 7,6% - економічно неактивних підприємств.

По галузях найбільші заборгованості по заробітній платі спостерігаються у добувній та переробній промисловості – 17737,5 тис. грн. та 27031,9 тис. грн. відповідно, а також у транспортних (9668,7 тис. грн.) та будівельних підприємств (8231,5 тис. грн.). Слід відмітити, що у порівнянні з попереднім місяцем заборгованість добувних підприємств зменшилась на 5033,7 тис. грн. завдяки погашенню боргів ДП «Львіввугілля».

Найбільші суми заборгованостей по виплаті заробітної плати є у Сокальському (25,7%) та Жидачівському (20,8%) районах, а також у м. Львові (25%).

Динаміка суми заборгованості із виплати заробітної плати

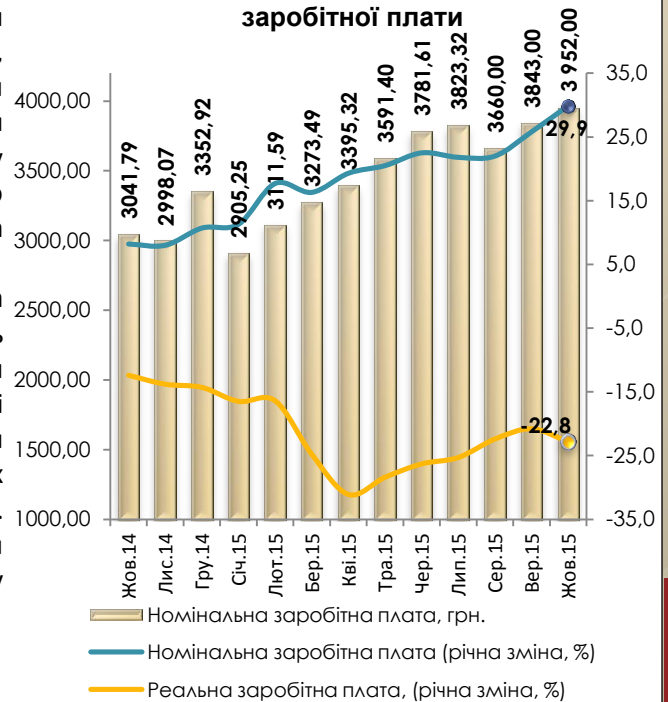

Середня номінальна заробітна плата одного штатного працівника становила 3952 грн. Порівняно з попереднім місяцем вона зросла на 2,8%, а з жовтнем 2014 р. збільшилась на 29,9%.

Темпи падіння реальної заробітної плати знизились (у річному вимірі) до 22,8%, Львівщина займає 10 місце серед областей України по цьому показнику. Підвищення мінімальних соціальних стандартів в середньому на 13% мало незначний вплив та уповільнило зниження реальної заробітної плати лише на один місяць.

Розмір зарплат залишається на попередньому рівні. В умовах кризи більшість роботодавців не поспішають підвищувати ставки. Як і раніше, найвищі зарплатні пропозиції, понад 8 тис. грн., на ринку для програмістів і працівників міжнародних компаній (аутсорсинг, інвестиційна діяльність). Також в ІТ-секторі зустрічаються високооплачувані вакансії працівників саппорту й менеджерів по роботі з клієнтами.

Динаміка номінальної та реальної заробітної плати

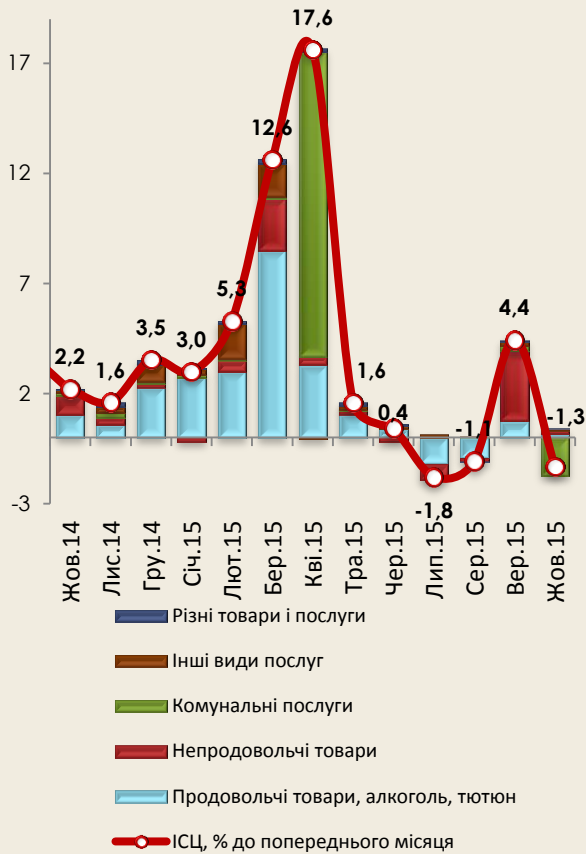

Міжгалузєва диференція рівня заробітної плати, жовтень 2015 року, грн.

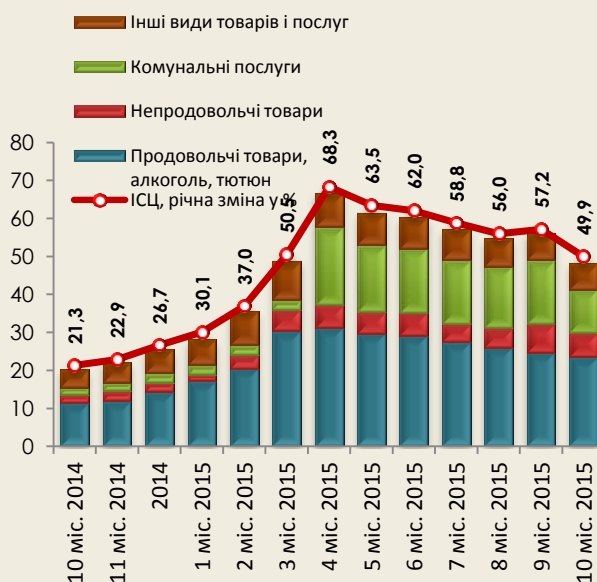

Щомісячний внесок компонентів у зміну ІСЦ, (в.п.)

Внески компонентів у зміну ІСЦ за 12 місяців, (в.п.)

У поточному місяці на споживчому ринку після незначного зростання показника знову падіння на 5,7 в.п. до -1,3. Річний темп інфляції уповільнився до 49,9%.

Суттєвим фактором, що вплинув на показник інфляції у жовтні 2015 року, було сезонне зниження цін на газ, який використовується для індивідуального опалення або комплексного споживання (на обсяг газу до 200 куб. м ціна зменшена удвічі - 3600 грн.). У цілому за рахунок цього фактору природний газ подешевшав на 34,3%. У той же час на 42,7% підвищилися тарифи на опалення. Загалом це призвело до зниження цін (тарифів) на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива на 19,6%.

Ціни на продукти харчування та безалкогольні напої підвищилися на 0,3%. Найбільший ріст цін спостерігався на молоко – загалом на 6,4%, що насамперед пов'язане із сезонністю виробництва цього виду продукції. Серед товарів цієї групи суттєво подорожчали: помідори – на 42,4%, ріпчаста цибуля – на 34,5%, огірки – на 31,7%, баклажани – на 21,9%.

Найбільше зростання цін по всіх групах товарів відбулось на опалення (+42,7%), абонентську плату за користування телефоном (+14,7%) та газ скраплений для побутових потреб (+14,5%).

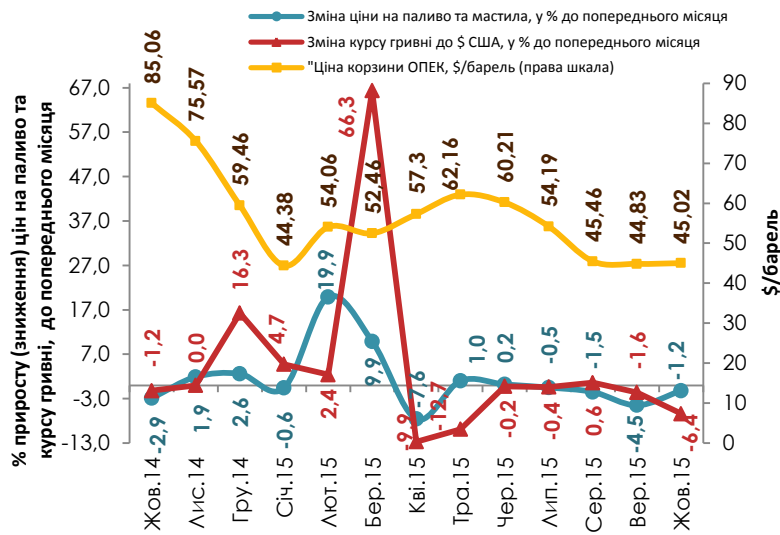
Найбільше знизилися ціни на лимони (-28,2%), яблука (-9,1%) та білокачанну капусту (-8,9%).

Також знизилась вартість проїзду міжміським поїздом (на 5,7%), однак натомість вартість перельотів зросла на 6%.

Приріст адміністративно регульованих цін збільшився на 2,8% за місяць внаслідок зростання тарифів на електроенергію.

Індекс споживчих цін загалом по Україні у жовтні 2015 р. знизився на 1,3% до попереднього місяця, з початку року споживча інфляція становить 39,5%.

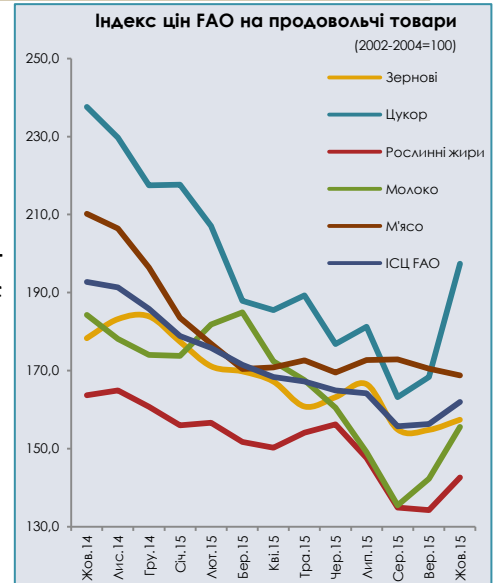
Зміна ціни на паливо та мастила у Львівській області та ціна корзини ОПЕК

Вартість палива в жовтні 2015 року знизилась на 1,2%, що зумовлено впливом зниження цін на нафту впродовж тривалого часу протягом 2015 року. Світова ціна на нафту впливає на вартість пального не відразу, а із запізненням, що обумовлено часом постачання самої нафти на переробку та тривалістю самої переробки.

Роздрібний продаж світлих нафтопродуктів і газу у Львівській області здійснювався через 379 автозаправних станцій, з них автомобільних газонаповнювальних компресорних станцій – 10 одиниць. Дизельного палива було реалізовано 13,0 тис. т, що на 18,9% менше, ніж у жовтні 2014р., бензину – 10,7 тис. т (на 10,4% менше), скраплених пропану і бутану – 2,8 тис. т (на 74,9% більше). В обсязі реалізованого бензину 54,9% припадало на продаж бензину марки А-95 та 45,1% – А-92.

На 1 листопада 2015р. на АЗС Львівської області у залишках нарахувалось: 6,8 тис. т бензину, 5,4 тис. т дизельного палива та 0,3 тис. т скраплених пропану та бутану. Порівняно з 1 листопадом 2014р. зменшилися залишки пропану і бутану на 7,4%, бензину – на 5,6%, дизельного палива – на 6,9%.

У жовтні 2015 середнє значення Індексу продовольчих цін FAO склало майже 162 пункти, що на 6 пунктів (3,9 відсотка) вище за вересневий рівень; це найрізкіше зростання Індексу з липня 2012 року. Зафіксоване в жовтні різке зростання пов'язане зі збільшенням котирувань цукру, рослинних олій та молочної продукції, у той час як ціни на зернові росли повільніше, а ціни на м'ясо залишалися на стабільному рівні. Згідно з даними Індексу, ціни на продовольство на міжнародних ринках в жовтні виявилися на 16 відсотків нижче, ніж роком раніше.

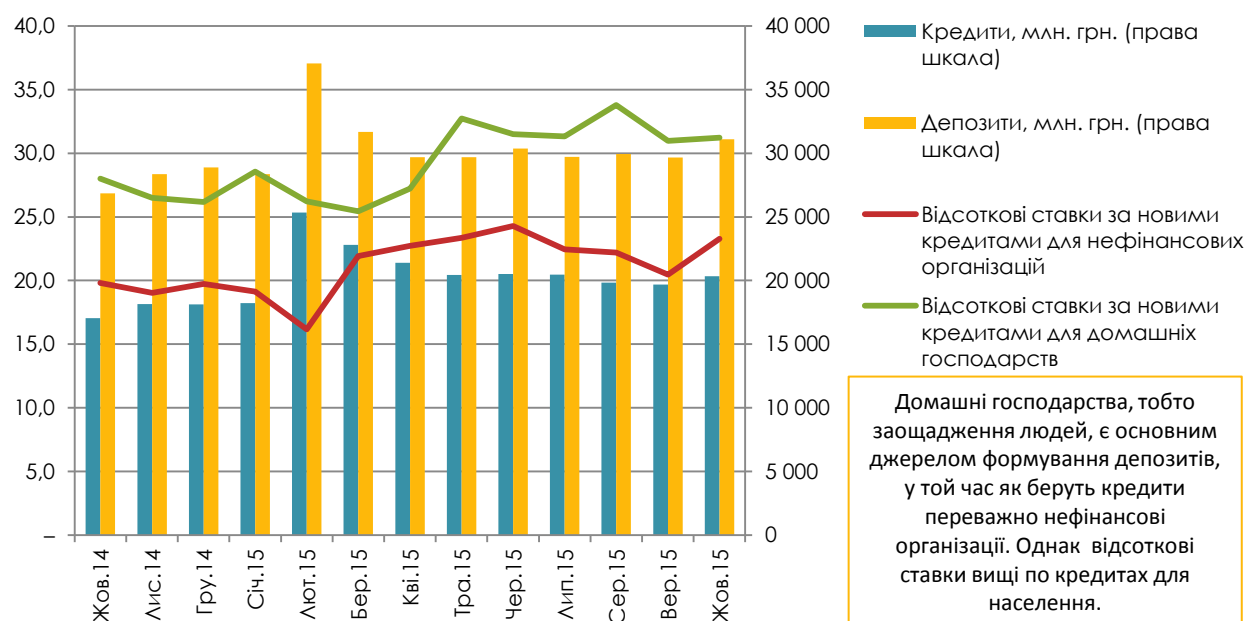
Різне збільшення цін на цукор пояснюється насамперед погодними умовами: у Бразилії; посуха в Індії, Таїланді, на Філіппінах, в Південній Африці та В'єтнамі.

Інфляція у світі

Економічні дані провідних країн світу свідчили про нестійке зростання: темпи зростання промислового виробництва Єврозони та США уповільнилися; в Єврозоні відновилася дефляція – 0.1% р/р, у США інфляція становила 0% р/р. Незважаючи на санкції, низькі зовнішній попит та інвестиційну активність, зниження промислового виробництва, інфляція в Росії продовжує уповільнюватися – у річному вираженні 15,6%. Незначне уповільнення після відносно тривалого періоду девальвації відбулось під впливом епізодичного підвищення цін на нафту впродовж вересня.

Водночас девальваційний тиск на валюти більшості інших країн, ринки яких розвиваються, зберігався під впливом уповільнення економіки Китаю та решти країн цієї групи, на економіці яких позначаються структурні проблеми найбільших країн (Китаю, Бразилії, Росії).

Зміна обсягу кредитів та депозитів та відсоткових ставок по кредитах

Станом на кінець жовтня у Львівській області видано **кредитів** на суму 20 343 млн. грн., з них 9 668 млн. грн. у національній валюті. 44% кредитів надано на термін від 1 до 5 років, 28% та 27% кредитів надано відповідно на термін до 1 року та на термін більше 5 років. За видами економічної діяльності частіше беруть кредити підприємства переробної промисловості, сільського господарства, транспорту та торгівлі.

Депозитів на кінець жовтня залучено у сумі 29654 млн. грн., з них 15444 млн. грн. у національній валюті. У загальній структурі залучених депозитів терміном до 1 року – 41%, «на вимогу» - 30%, від 1 до 2 років – 25% і терміном більше 2 років – 4%. За видами економічної діяльності частіше кладуть гроші на депозит підприємства переробної промисловості та торгівлі.

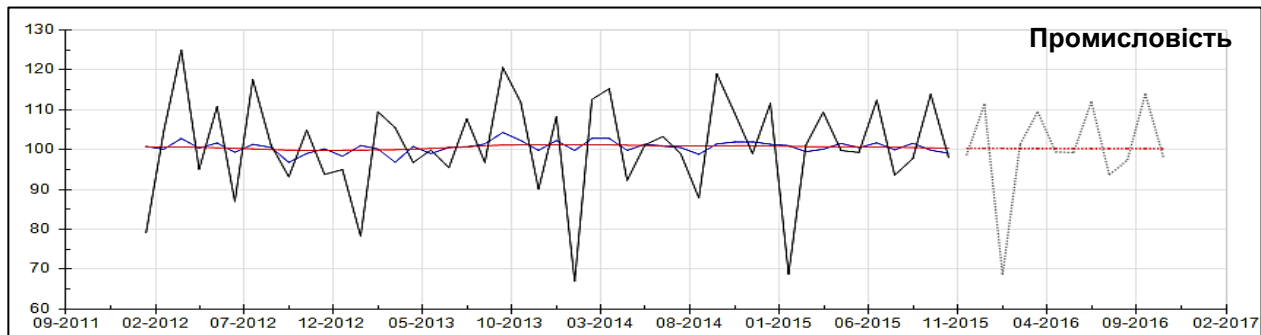
Найбільші обсяги наданих кредитів та залучених депозитів*, (залишки коштів на кінець періоду, млн. грн.)

Найбільші обсяги наданих кредитів**			Найбільші обсяги залучених депозитів		
	січень-жовтень 2015р.	частка у структурі, %		січень-жовтень 2015р.	частка у структурі, %
Київська та м. Київ	564 165,6	55,6	Київська та м. Київ	337609,6	50,1
Дніпропетровська	187287,6	18,4	Дніпропетровська	60005,9	8,9
Одеська	44703,2	4,4	Одеська	36353,2	5,4
Донецька	34641,2	3,4	Харківська	32699,7	4,9
Харківська	31743,4	3,1	Львівська	29654,4	4,4

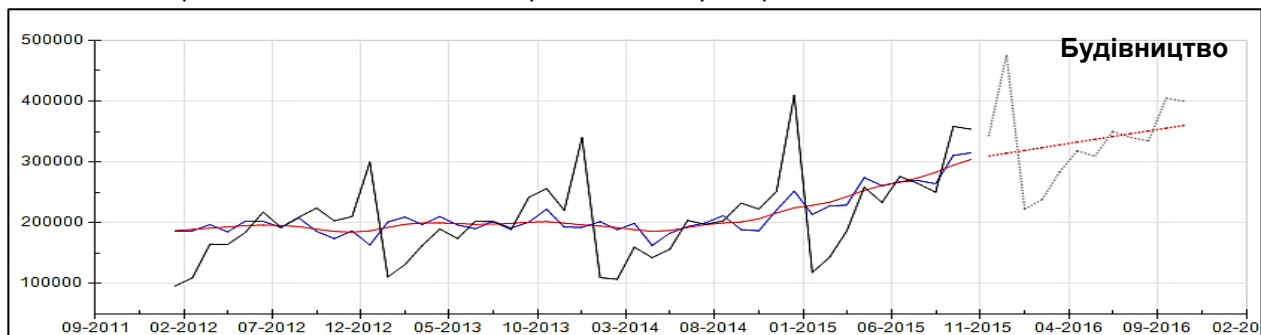
*За даними Національного банку України

** Львівська область на 8 місці: обсяг наданих кредитів – 20343,1 млн. грн.; частка у структурі – 2,0 %

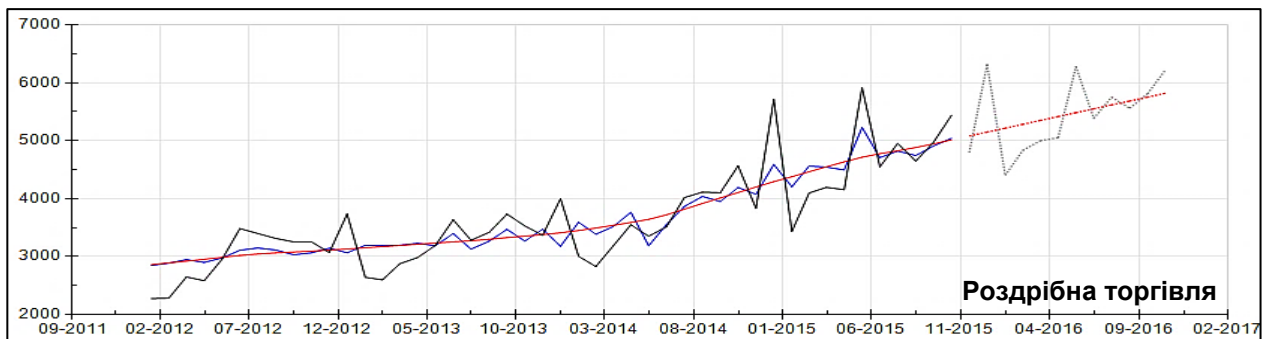
Промисловість. В промисловості немає значної сезонної складової, тільки у серпні можна спостерігати певне позжавлення, що зумовлене роботою харчових підприємств. З огляду на теперішній стан промислових підприємств та існуючі стримуючі фактори, такі як низька купівельна спроможність населення, низький рівень інвестиційної активності тощо, значне зростання обсягів промислового виробництва при збереженні існуючих тенденцій не очікується.

Будівництво. Сезонна складова у будівництві традиційно є більш вираженою – кінець зими та осінній сезон є найбільш активними. У наступному періоді очікується зростання показників, що викликане переважно низькою базою порівняння минулих років.

Роздрібна торгівля. Сезонна складова найбільше проявляється в кінці року, а також, невеликим зростанням у літній період, що зумовлене передсвятковими та, відповідно, передвідпочинковими покупками населення. Щодо наступного періоду, то, можна очікувати поступове зростання обсягів роздрібного товарообороту.

— оригінальна серія прогнозів

— сезонно скоригована серія прогнозів

— тренд з урахуванням тенденцій та сезонної складової

*Здійснюється у програмі «Demetra+» за допомогою методу TRAMO-SEATS.